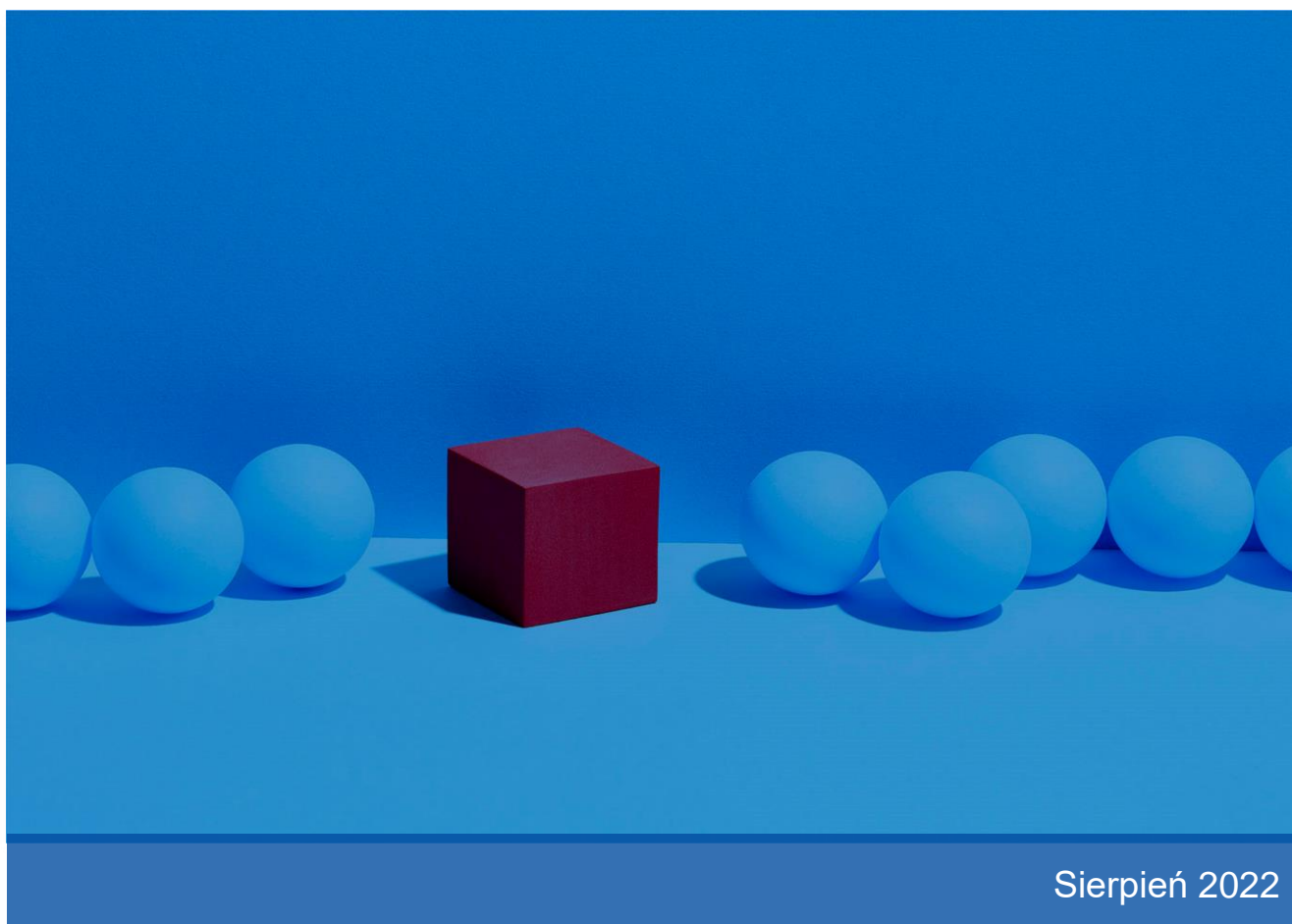

INTENSYWNOŚĆ KORZYSTANIA Z PRAW
WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ A DYNAMIKA
PRZEMYSŁOWA
STRESZCZENIE

Sierpień 2022

STRESZCZENIE

Od 2013 r. EUIPO, za pośrednictwem europejskiego obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej oraz Europejskiego Urzędu Patentowego (EPO), regularnie dokonują oceny intensywności korzystania z praw własności intelektualnej w przedsiębiorstwach w UE. Badania te określiły ilościowo wkład sektorów intensywnie korzystających z praw własności intelektualnej w gospodarce UE pod względem zatrudnienia, udziału w PKB i handlu zewnętrznego UE. Bogate zbiory danych opracowane na potrzeby tych badań są wykorzystywane w niniejszym sprawozdaniu w celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji na temat dynamicznego rozwoju sektorów przemysłu UE w ostatnich latach, ze szczególnym uwzględnieniem ewentualnych powiązań między tymi dynamicznymi zmianami a intensywnością korzystania z praw własności intelektualnej.

Z analiz tych wynika, że korzystanie z praw własności intelektualnej staje się coraz powszechniejsze w całej gospodarce UE. Posiadanie praw własności intelektualnej jest nadal w dużym stopniu skoncentrowana w sektorach intensywnie korzystających z praw własności intelektualnej, zwłaszcza w przypadku patentów i wzorów. Jednakże odsetek praw własności intelektualnej przypisywanych sektorom niekorzystającym intensywnie z praw własności intelektualnej wzrósł w latach 2004 – 2014. W wielu sektorach zwiększyła się intensywność korzystania z praw własności intelektualnej, ale intensywność w sektorach niekorzystających intensywnie z praw własności intelektualnej wzrosła szybciej niż w sektorach intensywnie korzystających z praw własności intelektualnej.

Tradycyjnie uważa się, że posiadanie praw własności intelektualnej koncentruje się w przemyśle wytwórczym, w którym nadal składana jest większość wniosków patentowych i wzorów. W ostatnich latach zmniejszył się jednak udział przemysłu wytwórczego we wnioskach o przyznanie praw własności intelektualnej. Mimo że przemysł wytwórczy nadal jest największym sektorem, w którym zgłaszane są znaki towarowe, odpowiada on za zaledwie jedną trzecią wniosków z lat 2010 – 2014. Znaki towarowe są zdecydowanie najbardziej wszechstronnymi prawami własności intelektualnej, powszechnie stosowanymi w całej gospodarce UE.

Ogólnie rzecz biorąc, sektory intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej są bardziej produktywnie niż sektory niekorzystające intensywnie z praw własności intelektualnej. Różnice w wydajności między tymi dwiema grupami przemysłu są wyższe w przypadku usług i handlu niż w

przemysłe wytwórczym. Ponadto, z wyjątkiem sektorów przemysłu wytwórczego intensywnie korzystających ze wzorów, korelacja między intensywnością korzystania z praw własności intelektualnej a wydajnością jest dodatnia. Negatywny związek między intensywnością korzystania ze wzorów a wydajnością w przemyśle wytwórczym może wskazywać na to, że prawa do wzorów mogą być szczególnie ważną formą ochrony własności intelektualnej w bardziej tradycyjnych i mniej wydajnych gałęziach przemysłu. Z drugiej strony sektory przemysłu wytwórczego intensywnie korzystające z wzorów charakteryzowały się najwyższym wzrostem wydajności wśród wszystkich grup intensywnie korzystających z praw własności intelektualnej w przemyśle wytwórczym w latach 2011 – 2017.

Analiza dynamiki produktywności wskazuje, że sektory intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej zwiększają swoją produktywność szybciej niż sektory niekorzystające intensywnie z praw własności intelektualnej. Różnica we wskaźnikach wzrostu wydajności między sektorami niekorzystającymi intensywnie z praw własności intelektualnej a sektorami korzystającymi intensywnie z praw własności intelektualnej jest jednak mniejsza niż w poziomach wydajności. W niektórych zgrupowaniach sektorów przemysłowych, takich jak sektor produkcji i handlu, wzrost wydajności odzwierciedla wzrost wartości dodanej w połączeniu ze zmniejszeniem liczby pracowników.

Z analizy danych dotyczących demografii przedsiębiorstw wynika, że współczynniki tworzenia przedsiębiorstw są zasadniczo niższe w sektorach intensywnie korzystających z praw własności intelektualnej niż w sektorach przemysłu wytwórczego niekorzystających intensywnie z praw własności intelektualnej. Z drugiej strony sektory usług intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej charakteryzują się wyższym współczynnikiem tworzenia przedsiębiorstw niż sektory usług niekorzystające intensywnie z praw własności intelektualnej. Ponadto, chociaż współczynnik korelacji między wskaźnikami tworzenia przedsiębiorstw a intensywnością korzystania z praw własności intelektualnej jest ogólnie w niewielkim stopniu dodatni w sektorach usług, jest on ujemny w przypadku przemysłu wytwórczego. Może to wskazywać na stosunkowo wysokie bariery wejścia na rynek w sektorach przemysłu wytwórczego intensywnie korzystających z praw własności intelektualnej.

Tendencje te potwierdza również ogólnie pozytywny wzrost populacji przedsiębiorstw netto w sektorze usług, który jest wyższy w przypadku sektorów intensywnie korzystających z praw własności intelektualnej niż w sektorach niekorzystających intensywnie z praw własności

intelektualnej. W przemyśle wytwórczym sektory intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej charakteryzują się ujemnym wzrostem populacji przedsiębiorstw netto w latach 2013 – 2018; to znaczy, że liczba przedsiębiorstw spada. Natomiast w sektorach przemysłu wytwórczego, niekorzystających intensywnie z praw własności intelektualnej, odnotowano nieznacznie dodatni wzrost populacji przedsiębiorstw netto. Wydaje się, że intensywność korzystania z praw własności intelektualnej w sektorach nie ma znaczącego wpływu na wskaźniki przetrwania.

Ponadto analiza tempa powstawania przedsiębiorstw wysokiego wzrostu prowadzi do wniosku, że w latach 2014 – 2018 przedsiębiorstwa te pojawiają się wśród różnych grup sektorów intensywnie korzystających z praw własności intelektualnej częściej niż wśród sektorów niekorzystających intensywnie z praw własności intelektualnej. Wskaźnik powstawania przedsiębiorstw wysokiego wzrostu był najwyższy wśród przemysłów intensywnie korzystających z patentów w sektorach wytwórczym i usługowym.

Wyniki potwierdzają wcześniejsze ustalenia z badań naukowych. Uznano, że działalność innowacyjna przedsiębiorstw jest ważnym czynnikiem przyczyniającym się do wzrostu wydajności. Wyższy wskaźnik innowacyjności zwiększa również szansę na wyjątkowe wyniki. Ponieważ większa innowacyjność wiąże się z większą intensywnością korzystania z praw własności intelektualnej, sektory intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej są zasadniczo bardziej wydajne i stanowią wyższy odsetek wśród przedsiębiorstw o dużym wzroście.

W najnowszej literaturze akademickiej bada się również związek między aktywami niematerialnymi, w tym prawami własności intelektualnej, a koncentracją na rynku. Wyniki przedstawione w niniejszym badaniu wskazują, że intensywność korzystania z praw własności intelektualnej może prowadzić do różnej dynamiki przemysłu wytwórczego i usługowego. Większa intensywność korzystania z praw własności intelektualnej może wiązać się z mniejszą dynamiką przemysłu (tj. mniej nowych przedsiębiorstw) w sektorze wytwórczym, ale może wskazywać na dłuższą żywotność przemysłową i nowe możliwości rynkowe prowadzące do wyższych wskaźników wejścia na rynek w sektorze usług. Ze względu na ograniczenia dotyczące danych i ograniczenia metodologiczne koncepcje te należy traktować jako wstępne, ale stanowią one ciekawą perspektywę dla przyszłych badań.

INTENSYWNOŚĆ KORZYSTANIA Z PRAWA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ A DYNAMIKA PRZEMYSŁOWA

© European Union Intellectual Property Office

Reproduction is authorised provided the source is acknowledged